

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 „ — „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 12 frt — kr.
Negyedévre 3 „ — „

NAGYVÁRAD, április 26.

Átöröklés és — evolúció.

A kémia alfa-bétájához tartozik az a szabály, hogy vegyületet csak olyan anyagok képeznek, melyek vegyi rokonságban állanak egymással.

Azt hittük, hogy a szabadelvű párt fúziója kivétel lesz a szabály alól, de nem úgy történt.

Nem is vegyült egymással a két párt, csak keveredett s nem is kellett hozzá hosszas pihenés, már is kezd a két régi elem szét válni egymástól, csak azt nem lehet még tudni, hogy a színe fog-e felülre jutni, vagy a savója?

Szó sem lehet még nagy elvi kérdésekről, hiszen csak olyan féle munka folyik most a parlamentben, mint mikor az asztait lesepregetik, hogy majd dolgozni lehessen rajta.

De máris ki-ki tör az elfojtott érzés a szivekből. Ezt a konczot ne lökjük le az asztalról, attól lehet dolgozni, ez a kis morzsa csak itt maradhat talán? vagy legalább ez a zsir folt? régi jó időknek emlékeül?

De Széll nem enged. Viczinalizmusnak beharangoz, a választási határidő-üzleteknek befütyül, sőt a parlamenti biráskodást sem akarja megtűrni, ezt a szép emléket a régi jó időknek.

A barátságos fehér asztalról rideg zöld asztalra csinál a kormányelnök s jözü vig czimborák helyett fanyar kúriai birákat ültet köréje. Beh mindent is elsodorint a Széll.

Nem is lehet tehát csodálkozni azon, hogy a tegnapi szabadelvű párti ülésen, hol a választások s a kúriai biráskodásról volt szó, egy pár epés, vagy fanyar filippika is felhangzott, ugys hamar elnyomta a szél zugása.

Kubinyi nem tartja liberálisnak azt a felfogást, hogy szolgabírák ne lehessenek képviselő jelöltek a saját kerületükben s hivatkozik a miniszterelnök programjára: a törvény, jog és igazságra.

Erre röviden reflektált a főminiszter az által, hogy éppen e hármassal jelszón gazolhat legjobban keresztül egy nagy hatalmu hivatalnok maga kerületében a saját jelöltsége érdekében. Azt is ki kérte, hogy valaki régi pártról és új tagokról beszéljen.

Apró perpatvarkodások ezek, de igen jellemzők. Hanem azért bizonyosnak látszik, hogy az új program keresztül fog menni, mert ha a régi párt elhagyná e miatt Széll Kálmánt, mellé áll az egész ország.

Még eddig csak egy ige vált testté a a programból, az, hogy adóhátralék miatt senki sem dobható ki a választói listából. Ez lehet, sőt valószínű, hogy nem egyezik meg a liberálizmussal, hisz eddigi monopolistái soha sem említettek ilyesfélét, de annál jobban megegyezik a demokratikus felfogással és a közérdekkel.

Éppen ilyen sőt még inkább ilyen a kúriai biráskodás. Ez még jobban a közérdekeket szolgálja s ha ismétés minden ilyen közérdekű dolognál hangoztatják, hogy a liberalizmus elveibe ütközik

amit a közérdek kíván, ezt igen helyesen teszik, legalább kinyilik végre a szemé a az országnak és be látja a liberálizmus hőseinek szavából azt amit mások szavára nem mert el hinni, hogy a liberálizmus csak az árendásainak hajt hasznot, minden más halandó pedig már elvöl nem kaphat uralkodása alatt semmit.

Széll Kálmán pedig jól teszi ha a maga természetes útján engedi megüllepedni a maga által csinált keveréket. Ha szépen elvált, akár felülre került, akár alul maradt a sava, könnyen kiölttyentheti majd az utolsó cseppig.

Minél óvatosabban jár pedig el, annál tökéletesebb lesz ez a kiválás, melynek megtörténte után elérheti, hogy pártja fenekig — tejfel legyen.

P—y.

Uj törvényjavaslatok. A szentesítés alá terjeszendő törvényjavaslatok szövegét átvizsgáló bizottsága az országgyűlés mindkét házában Daruváry Alajos főrendiházi alelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen átvizsgálván a Washingtonban 1897. június hó 15-én kötött egyetemes postaszervezési beczikkelyezéséről, a kovácsháza-csabai keskenyvágányu helyi érdekű vasut engedélyezéséről, a polgári jogsegély tárgyában Hágában létrejött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről, a felállítandó honvéd-főreáliskola és két hadapród-iskola czéljaira szolgáló építkezések költségeinek fedezésére szükséges póthitelről, a beiovár-verőcei helyi érdekű gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről, a budapest-szentlőrinczi keskeny vágányu gőzmozdonyu helyi érdekű vasutnak szabványos kettős vágányra

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy pár keztyű*.

Írta: Marcel Prévost.

(Egy tisztviselő följegyzései.)

Az ember nem alakíthatja az életét úgy, a hogy szeretné, annyi bizonyos. En részemről legalább nem igen tudom, hogy tulajdonképpen miért is vagyok most, harminczhat éves koromban, másodosztályos állami tisztviselő a pénzügyminiszteriumban.

Ezelőtt tizenhat esztendővel álltam be adótisztnek a keresztapám kedvéért, a ki nyugalmazott másod igazgató volt.

— Ime a jövődöbéli igazgató — szokta volt mondani családnak ez a régi jó barátja, ha szombatonként jó heti bizonyítványt hoztam haza a Collège-ből. Így aztán szüleim és én utóljára magunk is elhittük, hogy ez volna a mi óhajásunk is.

És lettem számfözlötti gyakornok, majd véglegesített tisztviselő; előbb a negyedik, majd a harmadik és végre a második rangfokozatba jutottam. Nem mondhatom, hogy unatkoztam volna pályafutásomon, bár szerfelett mulatságnak sem találtam. Nincs valami tulságos sok dologom; fizetésem kivül némi kis magánvagyonom is van; a mi szüleimtől rám maradt;

egészséges vagyok; csinos asszonykát vettem feleségül, ki igen kellemes otthont teremtett számomra: és mégis hiányát tapasztalom egy ismeretlen valaminek, a mi nem engedi, hogy teljesen boldognak érezzem magamat. Talán nem is hiányzik más, mint csak egyszerűen az a képességem, melynél fogva fentartás nélkül, tisztán csak a jelennek tudnék élni: akaratom ellenére, mindig az az érzésem van, hogy a ma nem számít, hogy az csak mintegy elkerülhetlen előcsarnoka a holnapnak és holnap veszi kezdetét az én boldogságom.

Azért gondtalanul mindent a bekövetkezendő holnapra halasztok: az előléptetésem érdekében kifejtendő buzgólkodást, mindennemű utánjárást és fáradságot, egy szóval mindent, még egy elnyűtt asztalterítő helyébe szükséges ujnak a beszerzését, vagy akár egy új felöltőnek a megrendelését is . . .

Csak hogy, ha néha kezdek gondolkozni, úgy mint ma például, akkor belátom, hogy ez a rendkívüli »holnap« soha sem fog bekövetkezni, mert nincs semmiféle ok, melynél fogva eljönne és hogy én mindvégig úgy fogok élni, mint eddig, egyre töprenkedve; mindig az fog foglalkoztatni, ami nem érdekel és mindenkorra képtelen leszek belekezdeni abba, ami kedvemre való volna.

Egy kicsit a szüleim is az okai ennek az éhhetetlenségnek: ifjúságomat nagyon is könnyűvé tették, nagyon is puhára kipárnázták, hogy úgy fejezzem ki magamat, míg másrészt föltétlenül alá kellett rendelnem magamat óhajaiknak.

Minden szeszélyemet azonnal teljesítették: de még csak eszembe se jutott volna soha, hogy valami, bármily tekintetben fontosabb dologban az én akaratom adhatná meg a döntő elhatározást.

A mint megtettek hivatalnoknak az én hozzászólásom nélkül, ép úgy meg is házastottak és én egész jóhízeműséggel meg voltam róla győződve, hogy igazán én kívántam elvenni azt a kis Lucie-t, ki olyan üde és kedves volt és a ki éppen kerek húszezer frank hozománynyal rendelkezett. Elvettem tehát és nem is bántam meg. Sohíse lettem volna képes magamtól megházasodni. Meg aztán Lucieben van határozottság, előrelátás és szervező képesség, a mi nekem mind hiányzik. Ő is puhává egyengette életemet; neki köszönhetem, hogy Párisba helyeztek át, hogy kitűnő könyvhát viszünk és olyan lakásunk van, mely bámulatba ejti kollegáimat és hogy ezenfelül mindig van kis magtakarított pénzecskenk, melynek révén minden évben egy havi pihenőt engedhetünk meg magunknak valahol a tenger partján.

És ezenfelül Lucie csinos is; látom, hogy az utcán általánosan észreveszik. A kedve nagyon egyenletes: csak nagy néha pörölnék össze.

Mindig föltétlenül megbíztam benne: soha magamtól eszembe nem jutott volna, hogy Lucie meg tudna csalni. Most három éve először — nem mondhatom, hogy támadt bennem — de szuggeráltak nekem ezt a gondolatot.

Tuladtunk egy cselédn, mert szemtelenül

* Mutatvány a Magyar Könyvtár legújabb jelentéséből.

és villamos tüzemre leendő átalakítása, folytatógos kiépítése és a kapcsolatban tervezett szárnyvonalak engedélyezéséről és az 1899. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatok végleges szövegét, azt a két ház megállapodásával mindenben egyezők találta, minek folytán a felsorolt törvényjavaslatok a miniszterelnökség utján királyi szentesítés alá terjesztettek.

A pénzügyminiszter beteg.

Lukács László pénzügyminiszter — orvosa tanácsára — egyelőre két hétre bucsuzott hivatalától; orvosa legalább négy hetet kívánt és a miniszter értesülésünk szerint kénytelen lesz az orvos magasabb tekintélye előtt meghajolni.

Mikor a pénzügyminiszter a miniszterelnöknek bejelentette, hogy néhány hétre *Gränzenstein* Béla államtitkár kezére bizza a pénzügyminisztérium vezetését, egyszersmind megmondta, hogy nem hiszi, hogy sokáig megmaradhasson a kabinetben; betegnek, fáradtnak mondta magát; nyugalomra vágyik.

A miniszterelnök természetesen szabadkozott és biztatta a pénzügyminisztert, hogy ne aggódjék, majd helyre áll egészsége és lemondásáról egyelőre szó sem legyen.

Mindazonáltal lesz, mert Lukács László tényleg olyan beteg, hogy kénytelen lesz visszavonulni és enyhébb éghajlat alatt súlyosan megátadott gégejének gyógyírt keresni.

Igy kényszeríti a sors a miniszterelnököt, hogy a tervezett időnél hamarabb gondoljon a kabinet rekonstrukciójára, melyet abban az esetben, ha a pénzügyminisztérium betöltésének szüksége előáll, a belügyminisztérium végleges betöltése is fog követni.

Meddő dolog volna ma még személyi kombinációkba bocsátkozni, de mégis lehetetlen elhallgatni, hogy a nemvárt változás kényszerítette a volt nemzetipártot és a volt disszidenseket, hogy a fuziót betetőzzék és szándékok ellenére még a választások előtt a kabinetbe lépjenek. Ha ez megtörténik, akkor a mostani tervek szerint Horánszky Nándor lenne a pénzügyminiszter és gróf Csáky Albin a belügyminiszter, ki mellé a volt nemzeti pártból Gullner Gyulát fogják államtitkárrá kinevezni. Szilágyi Dezső egyelőre az igazságügyminisztérium várományosa maradna.

A monarkia új ágyúi.

Huszonöt év előtt, a mikor Uchatius tábornok új szerkezetű acélbronz ágyúkat bemutatta,

találmányának egyszerűségével és az ércz-anyag kitűnőségével bámulatba ejtette egész Európát. Azóta azonban egy negyed század telt el. A technika ez alatt az idő alatt nagyot haladt: új löfegyvereket, ágyúkat, új löszereket, sőt új löport is találtak fel úgy, hogy tüzéségünk ágyúi, a melyek egykor a legjobbak voltak Európában, jóformán csak a muzeumban valók. Már a kis kaliberű ismétlő fegyverek használatba vétele alkalmával kezdett a régiebb mintájú hátul töltő ágyú értéke csökkeni. Az új fegyverek aczéllövedékes lövedékei nagy pusztítást visznek véghez ott, hová azelőtt csak az ágyúk srepeljei és ürlövegei tudtak elhatolni. A nyolcvanas évek végén, mikor a hatalmak a kis kaliberű ismétlő fegyverek bevezetését elfogadták, az ágyúkérdés is a napirendre került. Tekintettel az óriási költségekre, melyekkel egy modern hadsereg tüzéségének teljesen új felfegyverzése jár, a hatalmak sokáig halasztgatták az új ágyúk beszerzését. A gyenge füstű löpor használatba vétele azonban lehetetlenné tette a tüzéség régi anyagának használatát, úgy hogy Franciaország meg kezdte az új fegyverzést. Franciaországot a német birodalom követte és tüzéségét 6.5 centiméteres gyorstűzelő ágyúkkal és 12 centiméteres tábori haubitzzokkal látta el. Az orosz hadügyminisztérium szintén elhatározta a gyorstűzelő ágyúk beszerzését, amelyeket francia gyárakban fognak megrendelni. Ugy hogy Olaszországban kívül már csak a monarkia marad meg régi ágyúi mellett. A közös hadügyminisztérium már kilencz év óta kísérletezik új mintájú ágyúkkal. E kísérletek évente negyvenezer forintot emésztnek fel. A műszaki katonai bizottság a jövő ágyúmintáját már megtalálta. A Bécs-Ujhely mellett levő Heimfelden ugyanis a kipróbált ágyúk között egy 7.5—7.8 centiméteres kaliberű aczéllövedékes ágyú aczéllövedékes és erős ágyú talpakkal kitűnően bevált. A főnehézség, a megfelelő ágyútalpak készítése, már el van hátrítva. Az új ágyúk beszerzésénél tehát most már csak a pénzügyi kérdés jöhet tekintetbe. Huszonöt év előtt Uchatius ágyúinak készítésénél a régi előtöltő ágyúk ércz anyagát felhasználták, úgy hogy 1872-iki mintájú ágyúk beszerzése aránylag kevés anyagi áldozatba került. Az új ágyúk öntésénél is fel lehet használni az érczanyag nagy részét s ezáltal a felfegyverzés költsége csökkeni fog. A fődolog azonban, hogy az új ágyúk, mint a hozzá tartozó lövedékek hazai gyárakban készüljenek, nehogy a felfegyverzéshez szükséges milliók külföldre vándoroljanak.

viselkedett velünk szemben. Másnap egy levelezőlap érkezett czímemre, melyben arról értesítettek, hogy: »a feleségemnek szeretői vannak, akikkel kitartatja magát és én vagy ostoba vagyok, vagy...« Rögtön felismertem a cseléd kezé irását; a levelezőlapot a tűzbe dobtam anélkül, hogy Lucie-nek csak szóltam is volna róla. Állíthatom magamról, hogy nyugalmam és bizalmam egy pillanatra sem ingott meg. Nem tudom, vajjon ennek a gyalázatos levelező-lapnak az emléke támadt-e fel gyötrelmemre a mult hónapban és az keltette-e bennem a nyugtalanságnak és féltékenységnak azt a rohamát, melyet alig tudtam palástolni Lucie előtt? Pedig egy semmiségért történt az egész, egy igazi ostobaságért.

Együtt voltunk a Théâtre Français-ban; valami híres szerzőnek a darabját adták, melyben oly nagyvilági nőkről volt szó, kik nagy fényvel berendezett háztartásukat szeretőik pénzén tartják fenn. Miért hogy hirtelen halálos félelem szoritotta össze szívemet? Miért hogy nem figyeltem többé a színészek szavaira, hanem sebtében kiszámítottam és egybevettem háztartási költségvetésünk bevételeit és kiadásait?

És ez a nyugtalanság miért üldözött akkor egész éjjel és a rákövetkező napokon mindaddig, míg folytonos számításaim alapján meg nem győztem önmagamot arról, hogy az életmódunk által igényelt kiadásaink nem haladják túl jövedelmünket?...

Ah! hiszen igaz, hogy elég szűken fedezik, éppen csak hogy kifutja, de hát mégis csak lehetségesnek látszik és ez a lehetőség, azt hi-

szem, elegendő biztosíték arra, hogy megnyugtassa becsületem aggodalmait.

Hanem azért keserves egy hetet töltöttem, szó sincs róla!

De mindez semmi ahhoz képes, amit tegnap délután átszenvedtem.

Rendes szokásom ellenére már öt óra előtt korábban hagytam el az irodát, mert egy bizalmas jellegű iratsomagot kellett átadnom a közmunka-minisztériumban. Miután eleget tettem megbízásomnak, egyenesen haza felé indultam.

A cseléd kissé megvárakoztatott, mielőtt ajtót nyitott volna. Most, hogy utólagosan rá gondolok, úgy rémlik, mintha nem igen lett volna inyére, mikor meglátott, de hát ez talán csak képzelődés lehet!

Annyi azonban bizonyos, hogy Lucie, mikor egy perczre rá beléptem a szobájába, olyan halvány volt, hogy megijedtem. Az ablak mellett ült és valami himzésen dolgozott; én leültem vele szemben és résztvevően kérdeztem, hogy mi baja? Rövid, szaggatott mondatokban, mosolyogva felelt: »Egészen jól érzem magamat, kedvesem; biztosíthatlak, hogy egészen jól vagyok!...« És csakugyan, a színe lassankint visszatért arcába.

Hirtelen azonban éreztem, hogy most már én sápadok el.

A kandalló párkányán egy pár férfi-keztűt pillantottam meg, mely semmiesetre sem lehetett az enyém. Én csak feketét szoktam viselni, mert ezt distinguáltabbnak tartom; — ez a keztű pedig szalmasárga, szinte fehér volt, széles fekete varrással a kézfején, mint a

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, ápril 26.

Dániel Gábor elnököl. Egy csomó kérvény bemutatása után a Ház áttér a napirendre. Gyorsan letárgyalja a gazdasági bizottság egy jelentését. Azután az állami számvevőszék két jelentését tulkiadásokról és végül ugyancsak az állami számvevőszéknek jelentését a Magyarország és Horvátország között eszközölt leszámlásról.

Mikor ezeket a jelentéseket az előadók le-morzolták, következett az ülés főtárgya. A miniszterelnök kijelenti, hogy az interpellációkra fog válaszolni.

Szell Kálmán miniszterelnök mindenképp kijelenti, hogy ő köteletségének tartja azokra az interpellációkra is válaszolni, melyek elődjéhez intézettek.

A Ház tudomásul veszi.

A bosnyák kölcsön.

Azután először Bartha Ödönnek a bosnyák kölcsön-ügyében intézett interpellációjára válaszolt. A miniszterelnök kijelentette, hogy az a kölcsön nem Magyarország, hanem a boszniai vasutak megterhelésével jár, tehát nem volt szükség a kölcsön megkötésére a törvényhozás külön engedélyét kérni, mert ilyen dologszerű kölcsönökre a törvényhozás a felhatalmazást a boszniai kormánynak már 1898 XXIV-ik törvényekikben egyszer és mindenkorra megadta.

Bartha Ödön nem tartja megnyugtónak a miniszterelnök kijelentéseit és hosszasan fejtegeti, hogy a kölcsön megkötése Magyarország közjogára sérelmes módon történt. A választ nem veszi tudomásul.

Szell Kálmán válasza és Bartha Ödön viszonzválasza után a Ház a választ tudomásul veszi.

A tersatói üzelmek

Ezután a miniszterelnök Polónyi Gézának a tersatói üzelmek, a horvát jogpárt és szlovének szövetekezése tárgyában intézett interpellációjára válaszol.

Kijelenti, hogy a kormánynak van tudomása arról a tersatói gyülekezetről, a melyre az osztrák reichsrath szlovén képviselői is meghívottak. A horvát bán gondoskodik arról, hogy ilyen üzelmek többé ne történhessenek.

hogy az extravagáns emberek, a piperkőzők viselik. Így hát egy férfi járt a feleségem szobájában, aki itt felejtette a keztűt.

Lucie észrevette, hogy olyan vagyok, mint a hypnotizált; felnézett és követte tekintetemet; látta, hogy én mit látok és újra annyira elápadt, hogy arczszíne szinte zöldegre vált, de nem szólt egy szót sem.

Én sem tudtam szólni. Ez az egy-két percz igazán szörnyű volt. Végre nem bírtam tovább kiállni, felálltam és átmentem saját dolgozó szobámba.

Ott lerogytam egy karosszékre és lassacskán kissé összeszedtem magamat.

»Vallassam-e?« töprengtettem, — vagy pedig anélkül, hogy hiábavaló magyarázatokat kérnék, jelenetel provokáljak? ... A gondolatra, hogy ez a forgó szél most azonnal felfogja dulni egész életemet, félelem fogott el. De egyszerre hirtelen újból magam előtt láttam a keztűt, azt a két üres kezet, odatéve a párkányzat márványára — és akkor szerettem volna kiáltani vagy megütni valakit.

Éz alatt mult az idő.

Nem igen tudom miért, de egyszerre csak fölkeltem és visszamentem feleségem szobájába. Most is ott ült az ablak mellett és úgy tett, mintha dolgoznék. Odanézttem a kandalló párkányára: a keztű már nem volt ott és én igazi megkönnyebbülést éreztem.

Másodszor is leültem Lucie-vel szemben. Kimerültnék, szinte kábultnak éreztem magamat, mintha egyszerre valami nehéz terhet kellett volna cipelnem és egyuttal valami súlyos veszedelemtől szabadultam volna meg.

Az interpelláló képviselő nem lévén jelen, a Ház a választ tudomásul veszi.

A borhamisítások.

Bolgár Ferencnek a bormisítások ügyében intézett interpellációjára kijelenti a miniszterelnök, hogy a borhamisítók ellen a legerősebben fog eljárni. (Általános helyeslés.) A realis borkereskedés és a borfogyasztás érdekei megóvandó, de minden visszaélés szigorúan megtorlandó. Hivatkozik a kormány már eddigi intézkedéseire és kéri válaszában tudomásul vételét.

Bolgár Ferenc megnyugvással és köszönettel veszi tudomásul a miniszterelnök választát, de még szigorubb intézkedéseket kér. Kéri nevezetesen, hogy a borkereskedők köteleztesenek jegyzéket vezetni arról, hogy honnan veszik és hova adják el boraikat. Kéri továbbá, hogy a borellenőrző bizottságok tagjai ruházassanak fel közhivatalnokai jelleggel.

Lueger és a románok.

Fichler Győzőnek a románok és Lueger Károly ügyében intézett interpellációjára válaszol a miniszterelnök. Egyszerűen kijelenti, hogy az **klá** tények, amelyek az interpelláció alapul — bár elismeri, jóhiszeműleg lettek felémítve — nem felelnek meg a valóságnak.

Fichler Győző nem veszi tudomásul a választ. Csodálja, hogy a miniszterelnök nem használja fel az alkalmat, hogy Lueger ellen, a ki rendszeresen gyalázza Magyarországot, ellen-szenvét kifejezze. Nem használja fel az alkalmat, hogy erősebb nyilatkozatot tegyen. Felolvassa Lueger tegnapi beszédét, melyet az alsó-ausztriai tartománygyűlésen tartott, tele gyalázó kifakadásokkal Magyarország ellen. Ha a miniszterelnökben volna egy csöpp magyar érzés, felhasználta volna az alkalmat, hogy ennek a tiltakozásának nyomatékos kifejezést adjon.

Szell Kálmán miniszterelnök az előtte szóló képviselőnek csak két megjegyzésére akar reflektálni. Legyen nyugodt a képviselő ur, ő nem fél Lueger Károlytól. Hogy azonban ennek az egyének gyalázkodásaira nem reflektál, az csak azért történt, mert sem állásával, sem a parlamentnek méltóságával nem tartja megegyezőnek, hogy ilyen üres otromba bombasztikus fenyegetésekre reflektáljon. (Zajos általános helyeslés.) A mi a dolog érdemét illeti, a nyomozás kétségtelenül kiderítette, hogy a románok üdvözlő iratot nem küldtek Luegernek és Lueger sem küldött köszönőiratot a románoknak. Hogy

Nem találtam meg a szavakat, melyeket ki akartam ejteni: nem szóltam semmit, épen semmit.

Lucie is néma maradt, még a tekintetét sem emelte fel.

Sőtétetni kezdett. A cseléd bejött és jelentette: »Betálatam«.

Mint hogy nem mozdultam, Lucie csendesen odaszólt nekem:

»Gyerünk enni, barátom«.

Nem feleltem, de követtem az ebédlőbe.

Az étkezés nagyon komoran folyt le. Lucie két-három napi foglalkozásomra vonatkozó kérdést intézett hozzám. Száraz »igen«-nel és »nem«-mel feleltem. Ő úgy tett, mintha észre sem venné; most már teljesen visszanyerte természetes nyugalmát, annyira, hogy szinte kétkedni szerettem volna annak valóságában, amit láttam!

... Korán feküdtem le, anélkül, hogy szóltam volna.

Az éj is elmúlt.

Csak nehezen tudtam elszunnyadni, de aztán mélyen és hosszan elaludtam. Ma reggel jobban éreztem magam.

Beszélgem-e? Nyelvem és karjaim mintha meg volnának kötve, mintha megbabonázták volna.

Meg aztán, ha szándékomban volt beszélni, azonnal kellett volna tennem. Tegnap óta már feltalálta magát, már tudja, mivel magyarázza ki magát, ha ugyan valóban bűnös, ami nem bizonyos!

Akkor hát minek? ...

magánlevélváltás történt-e, azt nincs joga kutatni (Helyeslés.)

Pichler Győző röviden kijelenti, hogy a válaszban már most ő is megnyugszik.

A ház erre egyhangulag tudomásul veszi a miniszterelnök választát.

Egy népgyűlés betiltása.

Következik a miniszterelnök válasza Papp Elek interpellációjára a török-szent-miklósi népgyűlés betiltása tárgyában. A miniszterelnök kijelenti, hogy annak a népgyűlésnek a betiltása **helytelen** volt, az eljáró szolgabíró azonban — bár tévedett — jóhiszeműleg járt el.

Ugy az interpelláló, mint a Ház tudomásul vette ezt a választ is.

Egy hírlapíró bántalmazása.

A miniszterelnök ezután Polónyi Géza interpellációjára válaszol Neszmélyi Arthur hírlapíró bántalmaztatása ügyében.

A miniszterelnök ismerteti a tényállást, nagyon sajnálatosnak mondja az esetet és kijelenti, hogy Sajó Sándor ellen a fegyelmi eljárás folyamatban van. Hogy ezt az eljárást még eddig be nem fejezték, annak egyszerűen az az oka, hogy Neszmélyi Arthur Sajó ellen bűnvádi feljelentést tett és az iratok most az ügyészségnél vannak.

Polónyi Géza előzetes válasznak tekinti a miniszterelnök választát és azt köszönettel tudomásul veszi. Ez a válasz mutatja, hogy igenis van rendszerváltozás. Reméli, hogy a rendőri brutálítások, a gyülekezési szabadság, az egyéni szabadság sérelmének korszaka, melyet Rudnay inaugurált, véget ér. Abban a reményben, hogy a bántalmazott hírlapíró teljes elégtételt fog kapni, a választ tudomásul veszi.

A kínai kérdésben.

Szell Kálmán: Bár a külügyminiszter az 1867: XII. t. cz. rárótt köteleltségnél fogva, a mely szerint külkereskedelmi érdekeinket ő van hivatva képviselni, éber figyelemmel kíséri a külügyi viszonyokat, zsal a tervvel, hogy Kínában területet béreljen, **ez időszertint nem foglalkozott.** (Élénk helyeslés). Erről a tervről **most** szó sem lehet. Egyéb okokon kívül pénzügyi szempontok is ellenzik ezt a szállongó és nem aktuális eszmét. (Általános helyeslés).

Bár el kell ismerni, hogy ma midőn minden állam a tengeren túl is keres kereskedelmi összeköttetéseket, a **magyar kormánynak is kötelessége, hogy a tengeren túl keressen piacot.** (Helyeslés a közepén). De az állam kereskedelmet nem létesített, azt csak egy öntudatos kereskedelem teheti meg. (Helyeslés). Az állam adhat impulzust, védelmet, de egyebet nem. (Helyeslés). Új kereskedelmi területeket nyitottak meg a távol világrészekben, hát a magyar kereskedők menjenek oda és a kormány támogatni fogja törekvéseiket. (Általános helyeslés).

Major Ferenc a választ tudomásul veszi. De újra hangoztatja, hogy a monarchia nem maradhat el a nemzetek ama versenyében, hogy igazi termékeiknek a messze tengeren túl piacot szerezzenek.

Holló Lajos: Tessék előbb megszerezni a magyar piacot a magyar iparnak.

Major: Nem szabad megmaradnunk mezőgazdasági államnak, mert akkor gyarmat-állam maradunk!

Zajos felkiáltások: Onálló vámterület!

Major: Az osztrák ipar lépésről-lépésre kiszorul Magyarországból.

Felkiáltások: Dehogy szorul!

Major: Ausztria kiszorul innen és nem gondoskodott magának új piacról. Ne essünk mi hasonló hibába.

Thaly Kálmán: Tehát önálló vámterület kell!

Major: Majd meggyőződnek, hogy amikor ő a tengeri haderő szaporítását kívánta ...

Madarász: Isten ments! Le vele!

Major: Hasznos befektetést kívánt!

Thaly: Az osztrákoknak hasznos!

Major: Erős tengeri haderő nélkül nincs tekintély a magyar zászlónak. (Zaj).

Thaly: A fekete-sárga zászlónak!

Major: Tartom magam olyan jó magyar-nak, mint akárki e házban! A miniszterelnök

választát tudomásul veszi abban a reményben, hogy a mult mulasztásait helyreüti. (Zaj).

A ház a választ tudomásul veszi.

Nagycsütörtöki előadás a színházban.

Szell Kálmán **Kálmán** Károly interpellációjára azt válaszolja, hogy a Nemzetiszínházban, mint az operában az áhítatosságnak megfelelő darabokat adnak.

Kálmán Károly tudomásul vette.

Cabinet noir.

Fader Rezső egy az igazságügyminiszter által kiadott rendeletre hívja föl a miniszterelnök figyelmét, egy oly rendeletre, mely a lelkészek számára valóságos Cabinet noirt létesített a kultuszminiszteriumban. Ez nem egyezik a kormányelnök elveivel. Megbizzta a rendelet a bíróságokat, hogy minden a lelkészek ellen tett feljelentést terjesszenek fel a kultuszminiszterhez. Hát nem cabinet noir ez?

A következő interpellációt adja be:

Interpelláció a kormányelnök urhoz.

1. Van-e tudomása arról, hogy az igazságügyi miniszter a lelkészi kongrua kiegészítési eljárással kapcsolatosan a bíróságokat a lelkészek ellen a bűnvádi adatoknak a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez való beküldetésére utasította?

2. Megegyeztetetőknek tartja-e ezt a vallási békével, a személyes szabadság, jog, igazság és az illendőség követelményeivel?

3. Szándékozik-e oda hatni, hogy ezen jelzett igazságügyminiszteri rendelet visszavonásával a hazai lelkészekre nézve ezen gyanúsító és lealázó eljárás beszünttetésék?

Ezzel az ülés véget ért, holnap a kuriai bíraskodás tárgyalására kerül a sor.

Három szocialista az esküdtszék előtt.

Az aradi »Munka Öre« szocialista lap adott tegnap ismét dolgot a nagyváradi sajtóbírósnak. Vádoltak: **Schusztter** Ede kőfaragó, a lap szerkesztője, ki azonban a tárgyaláson nem jelent meg. **Pollák** Frigyes szobafestő és **Klingenpöck** Károly péksegéd. A tárgyalásnak érdekességét az adott, hogy **Klingenpöck** Károlyt **Kerényi** Miklós hírlapíró védte, míg **Pollák** Frigyes maga védte magát, mivel a szocialisták rendes védője **Schwartz** József ezuttal mint tanu nem védhetett.

A tárgyalás lefolyása a következő:

Elnök **Millye** Gyula tanácselnök, szavazóbírák **Fassie** Pál és **Simai** Gyula dr., alügyész **Perjéssy** Mihály dr.

Az esküdtszék tagjai lettek:

Schweiger Ede dr., **Szentlélek** Kálmán, **Géczy** Lajos, **Rozsly** Géza, **Székely** Sándor, **Füredi** László, **Tatár** Zoltán, ifj. **Popper** József, **Vadász** (Wachsmann) Albert, **Bartsch** Arthur, **Heimann** József dr., **Sziládky** Ernő. **Póttagok**: **Radó** Ignác dr. és **Szabó** János.

Pollák Frigyes: 24 éves pécskai születésű, aradi lakos, foglalkozásra nézve szobafestő, **Klingenpöck** Károly 26 éves piskii születésű, aradi lakos, hentes és pék, a meg nem jelent **Schusztter** Ede 34 éves malomzi születésű, aradi lakos szobrász: ezek a vádlottak.

A vádhatóság mind a három ellenében emelt vádat **izgatás vétsége miatt.**

— Reszkessetek biborba és bársonyba burkolt bitorlói a hatalomnak, mert hatalmasak kezdenek lenni a börtön lakói is ... A cikk vége egy csomó frázis kíséretében éltette **Szántó** Kovácsot.

A közlemény szerzőjéről **Klingenpöck** Károlyt nevezte meg az újságocská szerkesztője a vizsgálóbíró előtt, majd pedig visszavonta nyilatkozatát és **Pollák** Frigyes adta ki az igazi szerzőül. — Ámde a kézirat csak úgy hemzsegett a más kézre valló javításoktól s a hosszabb betoldásoktól, ezért a **Munka Öre** szerkesztőjét, **Schusztter** Edét is vād alá helyezték.

Pollák Frigyes vádolt — ki valósággal el van torlaszolva a sok törvénykönyvvel — leteszi a vaskos kötetet, melyben lázasan lapozgatott egész idő alatt s azon kérelmet intézi a tör-

vényszékhez, konstatálja az ellene tett feljelentés idejét s állapítsa meg reá nézve az elévülést. Perjéssy Mihály dr. kir. ügyész párszóval megdöntötte a kérelmet, amennyiben itt elévülésről szó sem lehet. A törvényszéknek is az volt a véleménye.

Ezután felolvastatta az elnök a cikket, az illető helyeken jelezve a közbeszúrásokat.

Millye Gyula elnök: Pollák, ön a felolvasott cikk szerzője?

Pollák Frigyes: Én vagyok.

— Az ön akaratából jelent az meg?

— Igen.

— Mi volt a célja a cikk közzétételével?

— Példát akartam mutatni az elvszilárd-ságra és jellemre Szántó Kovács János esetéből s így még nagyobb összetartásra serkenteni szociáldemokrata elvtársaimat.

Milye Gyula elnök Klíngenpöckhöz fordult erre.

— Ön a cikk szerzője?

— Nem. Én csak átvettem Polláktól s elvittem a szerkesztőségbe a kéziratot.

— Az ön akaratából jelent meg?

— Nem.

— Volt önnek valami célja a cikk közzétételével?

— Nem volt kérem, én csak átadtam a szerkesztőségben.

Perjéssy Mihály dr. kir. ügyész tett ezután előterjesztést némely okmányok felolvasása irányában.

Kerényi Miklós a vizsgálóbíró naplója egy részének felolvasását kérte a Schwartz József tanu kihallgatását.

A törvényszék helyt adott az ügyész és a védő előterjesztésének is. Felolvastatta az okmányokat egytől-egyig.

Ezután megeskették s kihallgatták Schvarcz József tanut, aki határozottan állítja, hogy nem Klíngenpöck a cikk szerzője, hanem csak ő vitte azt be a szerkesztőségbe.

Pollák Frigyes az ügyész kérésére elmondja, hogy nem tudja, miként kerültek a közbeszúrások a cikkbe, de elvállalja azokért a felelősséget.

Millye Gyula elnök (Klíngenpöckhöz): Kinek adta ön át a cikket?

Klíngenpöck: Schuszternek.

Millye Gyula: Az ön jelenlétében olvasta el?

Klíngenpöck: Nem.

Perjéssy Mihály dr. kir. ügyész utalt az 1894. április 23-án történt hódmezővásárhelyi nagy szociálista zendülésre, melynek dícsőitését tartalmazza az inkriminált cikk s kéri az elítélő verdikt kimondását.

Pollák Frigyes maga védekezett. Védőbeszédében az ügyész vádindítványát kritizálta. Majd pedig kérte az esküdteket, hogy legjobb meggyőződésük szerint hozzák meg verdiktjukat, tehát mentseék föl őt.

Kerényi Miklós Klíngenpöck védője köszönetét fejezte ki az ügyésznek azért, mivel védenzével szemben elejtette a vádat.

Perjéssy Mihály dr. kir. ügyész rövid republikája s Millye Gyula elnök rezüméje után a törvényszék a felteendő kérdőpontok megállapítása végett visszavonult. Majd felolvasták az öt kérdőpontot.

Az esküdtek verdiktját a következőkben hirdette ki főnökük:

1. Az Aradon megjelenő »Munka öre« cz. lap 1898. február elsején megjelent 2. számában levő »Inkább a börtön fenekén halok meg, semhogy elvemet feladjam« című cikkben foglaltatik-e a btkv. 174. §-ába ütköző és minősülő izgatás vétsége?
10 igen, 2 nem.

2. Szerzője-e Pollák Frigyes a cikknek?
12 igen.

3. Miután a cikkben beszúrások vannak, szerzője-e Schuszter Ede ezen beszúrásoknak?
8 igen, 4 nem.

4. Vétkes-e Pollák Frigyes a beszúrások által elkövetett izgatás vétségében?
10 igen, 2 nem.

5. Vétkes-e Schuszter Ede ezen beszúrások által elkövetett izgatás vétségében?
2 igen, 10 nem.

Millye Gyula elnök konstatálván, hogy az esküdtek verdiktje Schuszter Edét felmentette, Pollák Frigyes pedig vétkesnek mondotta ki,

felszólította az ügyészt, hogy a büntetés kiszabására vonatkozólag tegyen indítványt.

Perjéssy Mihály dr. kir. ügyész: Schuszter Ede felmentését, Pollákkal szemben pedig a büntetőtörvénykönyv 174. §-ának alkalmazását kérte, enyhítő körülményül vevé a vádlott büntetlen előéletét s a lap kis elterjedését, kérte azt is határozatilag kimondani, hogy az ítélet köteles egy aradi lapban saját költségén közzé tenni a vádlott s hogy a *Munka Öre* azon számának még meglévő példányai megsemmisítendők.

A törvényszék Pollák Frigyeset a btk. 174. szakaszában ütköző izgatás vétsége miatt 14 napi fogházra ítélte. Schuszter Edét és Klíngenpöck Károlyt felmentette.

A felek megnyugodtak az ítéletben. Mint-hogy Pollák Frigyes nem tudott kellő biztosítékot nyújtani, azonnal megkezdte büntetésének kitöltését.

A tárgyalás déli egy óra után ért véget.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Április 25. Gazdasági szakelőadás a vármegyházán d. e. 10 órakor.

Április 30. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 óra.

Május 9. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 3. ó.

Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

* **Örzik a királyt.** Gödöllői levelezőnkől kaptuk a következő hirt: Gödöllőn most több heti tartózkodásra várják a királyt és a legmesszebbmenő biztonsági intézkedéseket tettek a Felség itt tartózkodása idejére. A környékből Gödöllőre vonták össze a csendőrséget, úgy, hogy most ottan Szász Győző őrsvezető parancsnoksága alatt 4 csendőrkáplár és 25 csendőr van, a rendes állományon kívül a közelfekvő Péczelen pedig 12 csendőr s azonkívül több detektív. A biztonsági intézkedések ilyen nagy mérvre igen szokatlan azon a vidéken, minthogy a csendőrség állományában eddig a király itt tartózkodása idején, mondhatni, semmi változtatást nem tettek. Most még a király érkezésének idejét nem tudják biztosan. A közönség között ennek folytán erősen el van terjedve, hogy a király életét az *anarchistáktól* félik, két olasz és berlini anarchistától, kik a király életére akarnak törni.

* **A bibornok püspök a Vörös-kereszt egyesület ülésén.** A magyar szent korona országai vörös-kereszt egylete május hó 17-én d. e. fél 11 órakor a magyar tudományos akadémia dísztermében gyász-díszülést tart néh. Erzsébet királyné emlékére. Az ülésen dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök egyesületi alelnök tartja az emlékbeszédet. Ezt követőleg országos közgyűlés lesz.

* **Nagyhét a görögszertartásuknál.** A Megváltó kinszenvedésének és halálának emlékeztetére szenteli a mostani hetet a görög egyház. A tulajdonképpeni nagyheti szertartások holnap, Nagyesütörtökön veszik kezdetüket. Délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, melyen Pável Mihály püspök pontifikál, nagy segédlettel s ugyancsak ő végzi a 12 papnövendék lábmosását. — Nagypénteken délelőtti csonka mise és órák olvasása, melyet Moga Illés plebános végez s ugyanekkor szent beszéd. — Délután nagy gyászpompával megy végbe az Üdvözítő temetésének szent szertartása, a melyet Pável Mihály gör. kath. püspök végez. — **Husvét vasárnapján** hajnali 4 órakor a feltámadás ünnepe nagy fényvel, a katonaság díszcsapata jelenlétében megy végbe. Ugy a feltámadás ünnepélyét, mint délelőtt 9 órakor a szent misét Pável püspök tartja a káptalan és a központi papság segédlete mellett. A szent mise után a püspök ünnepi szónoklatot tart. A

többi gör. kath. templomokban szintén a szokott módon mennek végbe a nagyheti és husvét-i isteni tiszteletek. — A gör. keleti holdas templomban Nagypénteken és Husvét első napján Goldis József püspöki helynök pontifikál.

* **3 helyett 30%.** A nyomda-szekrény koboldja sokszor csinál galibát a lapokban. A nagyváradai színházról közölt tegnapi vezércikkünkben megemlékeztünk Nagyvárad városának közterheiről is és ezek között a 3% betegpótlási adóról. Sajtóhibából a 3-as szám után került egy 0, ami ugyan magában semmi, de annál több lesz általa az a szám, amelyik után beplántálja magát. — 30% betegpótlási adó egy kissé sok volna.

* **Magyar nemes.** Ő Felsége Scholtz János Emil gyárosnak és törvényes utódainak a hazai gyáripár fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet díjmenteséget adományozta.

* **Diszes temetés.** Tegnap délelőtt ment végbe dr. Járosi Károly kir. táblabíró anyósa özv. Rauchnecker Mátyásné temetése a koronatezai gyászháznál nagy közönség részvétele mellett. A gyászszerteretést Dencs János tb. kanonok végezte segédlettel, mely után a diszes kettős légmentes érczkoporsót a négyes fogatú üveges halottas kocsin a vasuti pályaudvarba szállították, Budapestre vitték, hol ma délután fél 4 órakor fogják örök nyugalomra helyezni. A temetésen jelen voltak Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök vezetése mellett a kir. tábla bírái, a törvényszéki elnök dr. Tassy Pál, a bíróságok, dr. Bulyovszky József polgármester és még számosan. A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési intézete rendezte.

* **Fejérváry miniszter — a Lukács-fürdőben.** Egyik helybeli lap azt a hirt hozta, hogy Fejérváry br. honvédelmi miniszter rokonai látogatására ma Nagyváradra érkezik. Mint illetékes forrásból értesülünk, e hir minden alapot nélkülöz s Fejérváry miniszter már 8 napja egészségének helyreállítása végett a Lukács-fürdőben van.

* **A gazdálkodó közönség kényelmére.** A kereskedelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, hogy a gazdálkodó közönség érdekében a budapesti gabonatözsde árzárlatai hetenkint háromszor, a bécsi tözsde pedig hetenkint egyszer a régi szokástól eltérőleg ne csak a nagyobb piacokkal bíró helyekkel, hanem mindazon postahivatalokkal közöltessenek, melyek a távirat s telefon hálózatba bele vannak vonva. 20. ill. 30 frt előfizetésért az illető hivatal a tözsdei tudósításokat házhoz is küldi. Biharmegyének azon községei, melyekben ezután a tözsdei tudósítások a postahivatalban ki lesznek függesztve a következők: Beál, Belényes, Berettyó-Ujfalu, Bihar, Torda, Derecske, Elesd, Er-Mihályfalva, Hosszu-Aszó, Margitta, Mező-Keresztes, Nagy-Szalonta, Székelyhid, Tenke.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Özv. Paschali Viktorné szül. Fábián Teréz ugy maga, valamint gyermekei Ilonka és Viktor, nemkülönben számos rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb férj, atya és rokonnak Paschali Viktor Biharmegye Irnokának folyó hó 25-én este 7 órakor élte 47-ik évében, agyszélhűdés következtében történt hirtelen elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 27-én d. e. 11 órakor fog Nogáll-u. 515-ik szám alatt levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszii sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó hó 29-én d. e. 10 órakor fog az olaszii róm. kath. plébánia templomban az egék Urának bemutatni. Nagyvárad, 1899. április 26-án. Az örök viláosság fényeskedjék neki.

* **Egyedüli biztos gyógyszer** a csusz és köszvénynek a híres Zoltán-féle Johnsen kenőcs, mely már néhány napi használat után a legmakacsabb csusz és köszvényes bántalmakat is meggyógyítja. Kapható üvegenként 1 frtért az egyedüli készítőnél, Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárában Budapesten.

* **Pályázat.** A belényesi m. kir. adóhivatalnál egy ellenőri és bárhol a kinevezés folytán megüresedő adóügyi állás jött üresedésbe. Pályázati kérvények 2 hét alatt nyújtandók be a nagyváradai pénzügyigazgatóságához.

* **Papir-gyufa.** Alig van oly általánosan használt házi cikk, mint a gyufa, a melylyel száz és százféle alakban elárasztják a külföldi gyárak Magyarországot. Svéd, salon, krokodil, ripsz, viasz stb. elnevezések és formákban özönlik be ez az olcsó portéka, amelyért azonban rengeteg pénz vándorol ki külföldre, leginkább a németek zsebébe. Egy újfajta gyufát volt alkalmunk látni, amely azon fölényével, hogy honi gyártmány, fölülmulja az eddigi gyufákat. Lajta-Szent-Miklóson készítik. Papirból van s egy fél percenél tovább ég. Füst és szagmentes, nem lobog s szép fehér lánggal ég. Teljesen pótolja a viasz gyufát, de ennél sokkal olcsóbb, mert a más gyufákkal egyáru. A **Kádár** János czég által hozzánk beküldött minta teljesen megfelel a fentebb elmondottaknak.

A kamara teljes ülése.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara tegnap, szerdán délután teljes ülést tartott, a melyen néhány igen fontos ügyet intéztek el.

Jelen voltak: Janky József elnök, Reismann Mór oszt. elnök, Mihelyi Pál, Ternyei Antal, Frankl Lázár, Huzella Gyula, Weisz Károly, Óváry Lajos, Rozsly Géza, ifj. Moskovits Mór, Weisz Gábor, Mészáros József beltagok; Henger Viktor, Berger Dávid, Sz. Szabó József, Lipeczky Gyula (Margitta), Kovács Lajos, Rosenfeld Géza (Székelyhid), Kovács Sándor, Bán Kálmán (Élesd), Magyar Bálint (Tenke), Jakabffy Lipót (Élesd) kültagok; Szma-zsenka Ernő vasuti felügyelő; dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuzsek Lajos irodatiszt.

Az elnöki közlések.

Az ülés elején előterjesztette elnök a szokásos közléseket a kamara fontosabb mozzanatairól, az utolsó ülés óta.

Ezek közül kiemelendők az elnökségi üléseken felmerült ügyek.

Az újtárolási posta-távírda és telefon központ létesítése ügyében a miniszter tudvalevőleg megtagadta a központ felállítását Újvároson. Az elnökség megbízásából a titkár ez ügyben közbenjárt, az ismételt felterjesztés mellett, a posta-távírda ügyek elnök-igazgatójánál s ígéretet nyert, hogy Újvároson az igényeknek megfelelő postahivatal lesz felállítva Kossuth- vagy Zöldfa-utcán, amelyben direkt kapcsolással távírda feladás, valamint nyilvános telefonállomás is lesz. Az elnök-igazgató azonban kifejezte azon kívánalmát, hogy ehhez a tetemes költséggel járó berendezéshez néhány évig az érdekeltek is hozzájárulnak mérsékelt összegekkel.

Megbízta az elnökség a titkárt, hogy a nagyváradai állatvásárok összpontosítása tárgyában a városi tanács által a tvhatóság elé terjesztett jelentésre a kamara ismert álláspontjáról készítsen egy újabb emlékiratot.

A terjedelmes munkálat elkészült. Részletesen ezafelől a városi tanács által a Kom-mendáns-rét ellen felhozott érveket. Kinyomatják s a tvhatósági tagok között és a hírlapoknak kiosztják.

Elnök közléseit tudomásul vették.

*

A titkár jelentését az ügyforgalomról tudomásul vették.

A kereskedelmi miniszter urnak a posta-távírda- és távbeszélő statisztikai adatának közlése tárgyában, — az udvari czím adományozásáért fizetendő díjak tárgyában intézett leiratait tudomásul vették.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter kinevezését tudatja és köszönetét fejezi ki a kamarának a kinevezése alkalmából küldött üdvözlétért. — Tudomásul vették.

A vasuti menetrend megváltoztatása.

A kereskedelmi miniszter leiratban válaszol a kamara azon felterjesztésére, hogy a vasuti menetrend egyes Nagyváradot érintő vonatai czélszerűbb időre tétessenek.

A miniszter a kamara kérelmét nem teljesítheti, mivel a budapesti predeal vonaion

különös gondot kell fordítani az itt lebonyolítandó nemzetközi forgalomra. A mely vonatokat ez nem befolyásolja, azoknál az államvasut érdekeit s felesleges kiadásokat hoz fel a miniszter.

Tudomásul vették azzal, hogy az elnökség újból tegyen felterjesztést, hogy Nagyváradra Csucsá felől délután s Nagyváradról Csucsá irányában délelőtt közlekedjék vonat személyszállítással.

A magyar aszfaltársaság ajánlata.

A kamara elnöksége a magyar aszfaltgyár részvénytársasággal megállapodott, hogy illeték fejében a kamara költségeihez évi 200 frttal, a kamarai nyugdíjalaphoz évenként szintén 200 frttal járul, azon elvi álláspontja fenntartása mellett, hogy kamarai illetéket nem tartoznak fizetni, mivel bányaadó alá van vetve.

Reismann Múr elfogadja az egyességet, de mivel a vállalat iparilagis feldolgozik anyagokat, reméli, hogy később kamarai-illetéket is köteles lesz fizetni. Felhívta a titkárt, hogy ilyen egyességet a hazai aszfalt ipar r. társasággal is kössön.

Titkár felvilágosításokkal szolgál. A jövedelem után is alig jönne több kamarai illeték, mint 400 frt.

Elfogadták az elnökség előterjesztését, Reismann Mór pótlásával.

A kereskedelmi osztály jegyzőkönyve.

Az aradi társkamara a borhamisítások tárgyában oly irányu felterjesztést intézett a miniszterhez, hogy egy központi vizsgáló állás rendszerűsítéséért, aki az ország különböző vidékein váratlanul megjelenve, vizsgálja meg a pinczket. — A feliratot pártolás végett megküldötte a társkamara.

A kereskedelmi osztály pártolja a felterjesztést, de ezenkívül kéri a minisztert, hogy a vegyvizsgálati díjak vagy teljesen eltöröltesse, vagy a minimumra szállíttassanak le.

Elfogadják s hasonszemléti feliratot intéznek a miniszterhez, a pótlás figyelembe vételével.

Több sarkadi lakos kérelmét, hogy az italmérési jövedékről szóló törvényjavaslat akként módosíttassék, miszerint a szatósok továbbra is adhassanak poharakban szeszből készült közönséges pálinkát. — a kereskedelmi osztály pártolja.

Elfogadták.

A soproni társkamara feliratot intézett a miniszterhez, hogy novella útján könnyítsék meg az idegen nyelven bejegyzett czégek magyar bejegyzését. Az osztály pártolja a feliratot, azzal, hogy intézkedjék a törvényhozás, miszerint a czégek bejegyzése jövőre csak magyarul történhessen.

Elfogadták azzal, hogy csak magyarul történhessenek a czégjegyzés.

Az iparososztály jegyzőkönyve.

Szokoly Ziza, a henczidai szalmakalapfonó tanfolyamvezetője kéri, hogy a kamara tegyen lépéseket a megyében még egy hasonló tanfolyam létesítése iránt. — Az osztály a kérelem teljesítését véleményezi.

Helyeslőleg fogadták.

Sonnenvirt Lipót és társa kefégyárosok iparigazolványa tárgyában véleményezi az iparosztály, hogy az I. fokú iparhatóság győzdjék meg a telep gyári jellegéről s ha ez nem felelt meg, az iparengedélyt vonják vissza.

Az iparosztály véleményét jogerőre emelték.

A soproni kamara kéri azon feliratának pártolását, melyben a megrendelések gyűjtésének ügyét szabályozni kéri. — Az osztály pártolja a feliratot.

Elfogadták.

Ugyancsak a soproni kamara felterjesztését a vásárlatógatósi jog szabályozása tárgyában — szintén pártolja az osztály.

Pártolólág fogadták.

A szeszgyárosok kéri a kamarát, miszerint intézzen feliratot a miniszterhez az iránt, hogy ejtse el azon rendelkezést, mikép az ipari szeszgyárak kontignense 3—3 évenként 27.000 hektoliterrel leszállítandó volna.

Az osztály a mindent tekintetben jogos kérelmet teljesítését véleményezi a teljes ülésnek. Hozzájárultak.

Vasuti üzletvezetőség Nagyváradon.

Ezután az elnök egy életrevaló indítványt terjesztett elő. A kamara felterjesztést intézett a miniszterhez, hogy Nagyváradon, mint kiváló fontosságú vasuti gócponton üzletvezetőség állíttassék fel. Fejtegeti ennek nagy horderejét ipari és kereskedelmi szempontból s indítványozza, hogy a kamara egy küldöttséget menesszen a miniszterhez s kérjék fel a várost, hogy a törvényhatóság szintén küldöttséget válasszon e czélra s közösen menjenek a főispán vezetése alatt fel a kereskedelmi miniszter elé.

Az indítványt elfogadták s a tagok kijelölését az elnökségre bízták azzal, hogy átiratilag keresse meg a várost a küldöttek megbízása iránt.

Matkó Benjamin és **Bitzó** János ipariskolai tanítók a Budapesten tartandó szaktanfolyam hallgathatása czéljaira segílyt kérnek. — A teljes ülés Matkó Benjaminnak — aki családos ember — 60 frt, Bitzó Jánosnak 30 frt segílyt szavaztak meg.

A betegsegélyző pénztárak.

Végül tárgyalásra került a miniszter leirata a betegsegélyző pénztárak ügyében. A miniszter 15 napi határidőn belül jelentést kér a betegsegélyző pénztárak működéséről, a szerzett tapasztalatakról s hogy megfelelnek-e mai szervezetükben a czélnak.

Titkár felkéri a jelenlevő tagokat, hogy adják elő tapasztalataikat.

Weisz Károly sorol fel panaszokat a czél nincs elérve, mert nem fordítanak a betegek gyógyítására kellő súlyt s a befolyó pénz jó részét a tisztviselők dotációja nyeli el. Vegye az állam a kezébe ezt az ügyet.

Reismann Mór az idő rövidsége miatt ajánlja, hogy a kamara tagjai mielőbb sürgősen írásban terjeszsszék véleményüket az elnökséghez.

Óváry Lajos azt állítja, hogy a csekély befizetést felemészti az, miszerint a családtagokat is a csekély befizetésekből fedezik. Ez igen humanus dolog, de megbénítja a működést.

A tagokat felkéri, hogy észrevételeiket május 5-ig terjeszsszék be az elnökséghez s ez utóbbit utasították a felterjesztés elküldésére.

Ezzel véget ért a teljes ülés.

EGYESÜLETEK.

Választmányi ülés a Legényegyletben.

A kath. legényegylet ma d. u. 5 órakor választmányi ülést tart az egylet Teleky-utczai helyiségében, melyre a vál. tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

A Szigligeti társaság új pártoló tagjai.

A Szigligeti-Társaság utolsó ülésének határozatából új taggyűjtő-íveket bocsátott ki. A társaság különösen Nagyvárad és Biharmegye **hölgyeit** kérte fel gyűjtésre s az eddigi jelekből következtetve e kérelem eredményes lesz. A hölgyekhez küldött felhívás így szól:

Társaságunk működésének kilenczedik évében, bár némi sikerekre is hivatkozhatunk, de még mindig érezzük az anyagi eszközök hiányát, úgy, hogy nagyobb alkotásokra egyáltalán nincs erőnk s a legüdvösebb terveket sem vagyunk képesek megvalósítani.

Hogy e visszás helyzetet segítsünk, elhatároztuk, hogy első sorban a hölgyekhez fordulunk, akik már annyiszor kimutatták társaságunk iránt érzett érdeklődésüket és akik felolvasó üléseinket is oly állandó figyelemmel kísérik és látogatják, hogy anyagilag is támogassák czéljainkat, lépjenek be **pártoló vagy alapító tagokul** Társaságunkba s evvel segítsék elő törekvéseinket, hisz régi tapasztalat bizonyítja, hogy amit a hölgyek pártolnak, az nyert ügy.

Ezért Nagyságodhoz, mint Társaságunk jóakarójához fordulunk azzal a kérelemmel, hogy az idecsatolt iven családja, ismerősei és barátai körében minél több pártoló, esetleg alapító tagot gyűjteni sziveskedjék s ezzel is igyekezzék kimutatni eddig is tapasztalt meleg érdeklődését.

Az ivenet kérjük dr. **Adorján** Ármin társ.

titkár czimére (Nagyvárad, Szent László-tér) lehetőleg f. évi május hó végéig beküldeni.

Azon biztos reményben, hogy Nagyságod utján ismét nyerünk néhány lelkes tagot, maradunk hazafias üdvözléssel,

a Szigligeti-Társaság nevében:

Dr. Bodor Károly,
főtitkár.

Rádl Ödön,
elnök.

Eddig már több előkelő hölgytől érkezett be gyűjtőív, melyen számos pártoló tag iratkozott be.

A «Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok» ma délután 3 óraker tartja meg saját helyiségeiben 30-ik rendes évi közgyűlését, mely iránt nagy az érdeklődés, mert választással is van összekötve. Betöltendő lesz az elnöki, két alelnöki és tizenhat választmányi tanácsosi állás, miután lejárt Reismann Mór elnöknek, dr. Hoványi Géza és Kunz Gusztáv alelnököknek, Léway Zsigmond pénztárosnak továbbá: Andrányi Lajos, Aufrecht Mór, Erber Imre, Farkas Izidor, Fleischacker Gyula, Laszky Ármán, Lichtmann József, Moes Károly, Reismann Jakab, Szabó József, Ullmann Izidor és Weisz Gábor választmányi tanácsosoknak mandátuma. Ezek mindnyájan a közbizalom részesei s így bizonyára újból fognak megválasztatni. De üresedésben van még négy tanácsosi állás Bartók Jakab és Örley Kálmán elköltözése és Róz Sámuel s ifj. Schwartz Ábrahám elhalálása folytán. Mint halljuk, e négy helyre Levittler Miksa a «László»-malom igazgatója, Löwy J. József bizományos, ifj. Meskovits Mór szeszgyáros és nagyvárad Schwartz Ferencz földbírtokos a közbizalom jelöltjei. Választatni fog még három számvizsgáló is valószínűleg Fényes Manó, Láng József és Wiener Jenő rendes tagok személyében.

Közgyűlés. A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon a saját irodahelyiségében 1899. évi május hó 9-ik napján délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ óraker választmányi ülést, ugyanezen napon délután 3 óraker közgyűlést tart.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

A helybeli állami főreál iskola ifjúságát segítő egyesület javára folyó hó 15. és 18-án a szinkörben tartott műkedvelői előadások, mikor is a »Charlie néne« című bohózat került színre, 592 frt bevétel és 334 frt 98 kr. kiadás mellett 257 frt 02 krt jövedelmeztek a nevezett egyesületnek. Midőn ezen tényt köztudomásra hozni szerencsém van, kedves köteleességet teljesítek, hálás köszönetet mondva szegény sorsu tanuló ifjúságunk és a tanári kar nevében a jó ügy nemes pártolóinak, akik közreműködésének ezen szép eredményt köszönhetjük: özv. gr. Bethlen Gergelyné urnőnek, a szinkör ingyenes átengedéséért, Pallay Lajos ügyvéd urnak ezen engedély eszközzéséért, Aulich Henrik cs. kir. ezredes urnak a katonai zenekar ingyenes átengedéséért, Leszkay András aradi színház igazgató urnak, ki színházi diszletek és jelmez ingyenes átengedésével a műkedvelői előadást lehetővé tette, a helybeli ipartestületi ifjúsága önképző egyesületének diszletek átengedéséért, Preisz Illés butorkereskedő urnak butorok ingyenes átengedéséért, Várdai Albert urnak, a budapesti Kiszalud-színház tagjának és Rogoz Imre urnak, a budapesti Vigszínház növendékének a rendes támogatásáért, Láng József könyvkereskedő urnak a jegyek árusításáért, Középesy Dezső joghallgató urnak a pénztárnoki teendők teljesítéséért és Rees L. E. urnak, a gázgyár igazgatójának, ki 5 forint adományozásával járult a tiszta jövedelem gyarapításához. Továbbá a darab szereplőinek: Balogh Erzsike, Középesy Ilonka, Szombathy Katinka és Török Olga urhölgynek, Gara Akos joghallgató urnak a Mese-Világ szerkesztőjének, Kerényi Miklós urnak, a Nagyvárad Napló segédszerkesztőjének, Knapp Lajos, Mojzes Emil, Sebő Mihály joghallgató urnak, különösen pedig, Papp János joghallgató urnak, a Nagyvárad bányamunkatársának, ki a nehéz és fárasztó főszerepet játszani és a ren-

dezést támogatni szíves volt. A derék közreműködők nehéz feladatuk megoldásában a jótékony cél érdekében kitartó buzgalommal fáradozván, nemesen érző jó szívökről tettek tanúságot, mely önmagában birja jutalmát. Nagyváradon, 1899. ápr. 25.

Krüger Viktor,
főreáliskolai igazgató.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irtá: Neidegy, fordította: Szirtes.

I.

Starkenbach gőzmalom-tulajdonos ismét nagy ebédet adott. A ki egyszer az ő asztalánál eszik, holtig megemlegeti. Az ebédlő pompásan ki van világítva, tündöklök a sokféle színtől, aranytól, ezüsttől. Szokatlanul nagy, de most alig képes a meghívottak sokaságát befogadni. Atlaszruhák suhognak, fehér vállak ragyognak, tüzes szemek villognak és versenyre kelnek a diszes hölgykoszoru ékszereinek fényével. A férfiak fekete frakjaikkal háttérbe szorulnak és mintegy árnyat képeznek az őket körülvevő színpompában. Maga az asztal virágágyhoz hasonló, melyen drága kövekkel kirakott diszművek ékeskednek. Gyakorlott inasok sürögnek-forognak és válogatott ételeket, ritka borokat szolgáltatnak fel. Még a Starkenbach-féle ünnepi naplóban is a mai vendégség bizonyosan a rendkívüliek sorába lesz iktatva, melyet különös okok idéztek elő.

A lakoma rendkívüli volt valóban, kiváló vendéget ünnepeltek. A házigazdának egyik amerikai üzletbarátja érkezett Bécsbe, ennek akarta megmutatni, hadd vigye híretül a tengeren, hogy Európában, a Duna mellékén is vannak kereskedők, kik az újvilágiaknak nem állnak hátrább, nem hajszállal sem. Miként már szokása azoknak a kik szegényes kezdet után felküzdötték magukat, Starkenbach is azt hitte, hogy fényből és pompából sohasem mutathat föl eleget. Egyedül feleségének volt köszönhető, a ki jó körülmények között nőtt fel, hogy háztartása nem viselte még jobban magán a vásári zajnak jellegét. Legalább így vélekedett mind a két szívdé, kik a háziasszony mellett ültek és az ő csendes, bár unalmas magatartását férjének nagyon is hangos viseletével összehasonlították, — az amerikai tudni illik és az a főúr, a ki majd úgy került e reá nézve idegen társaságba, min Pilátus a hiszekegybe.

A főúr, Heisterberg Leo gróf, az idegen társaságban is hamar fel találta magát. Általános műveltsége lehetővé tette, hogy a flegmatikus, ételével igen elfoglalt háziasszonytól pár szót kicsaljon; s midőn később mulattatását az amerikaiakra bizta, azonnal sikerült másik szomszédjával élénk beszélgetést kezdenie. Ez egyszerű, természetes, fiatal asszonyka volt, feltűnően csinos és kissé kaczer, egy öregedő bankár neje. Szemmel látható volt, hogy igen tettzett neki az előkelő, finom férfi, kitől a főúri körök belső ügyeiről alapos, lehető legalaposa tájékozást kívánt nyerni. Tudni akarta, hogy X herezegő májusban minő ünnepet szándékozik rendezni; hogy Y herezegő fog-e tánczestétet adni? igaz-e, hogy ez vagy az a grófi háztartás rosszul megy? — és igen csodálkozott, midőn a gróf teljességgel biztosította, hogy e tekintetben nincsenek bizalmas értesülései s nem adhat neki felvilágosítást. Zuhatagként ömlött szájából a sok kíváncsi kérdés, az ebéd már vége felé járt, midőn valahára rövid pihenőt engedett a grófnak, hogy az asztaltársaságot szemügyre vehesse.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Deutsches Volksblatt hinaus.

Budapest, április 26. (Saj. tud. táv.)

Az »Oedenburger Zeitung« Sopronban megjelenő hetilap »Deutsches Volksblatt hinaus« czimen felhívást tett közé a

»Deutsches Volksblatt« czimű bécsi lap ellen, mely nemrég Kossuth gyalázó cikket közölt, melyben Kossuth Lajost komédiásnak, fejedelemgyilkosok magasztalójának, politikai szélhámosnak mondja.

Stefánia Bécsben.

Bécs, április 26. Stefánia özvegy trónörökösne ma Miramareból ide érkezett. (Magy. Táv. Ir.)

Uj admirális.

Budapest, ápril 26. (Saj. tud. táv.) A király Spain barót admirálissá nevezte ki.

Az özvegy czárné Pétervárott.

Pétervár, április 26. Az özvegy czárné ma délután ide érkezett. (Magy. Táv. Ir.)

Goluchovszky Bécsben.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Goluchovszky Agenor gróf külügyminiszter Széchen gróf és Suzarra osztályfőnökkel és Mérey tanácsossal ma reggel Budapestről Bécsbe utazott.

Az aradi adóhivatali sikkasztás.

Arad, április 26. (Saját tudós. táv.) Az aradi adóhivatali sikkasztás ügyében az aradi kir. törvényszék ma fejezte be a bizonyítási eljárást. Bács a sikkasztó adóhivatali pénztáros kijelentette, hogy ő nem elmebeleg s azt pedig, hogy szimulált, a Lipótmezei tébolyda igazgatója ostromolta rá. Fentartja, hogy találmányai reálisak. Az északi sarkot most is összekölné a délivel s ebből visszafizetné az összes pénzt. A kincstár képviselője a kárt 91000 frtban állapította meg.

Halálozás.

Bécs, április 26. Hohenwart gróf volt miniszterelnök, az osztrák számvevőszék elnöke, ma reggel fél 5 óraker meghalt. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, április 26. A »Figaro« ma Cuignet századosnak, Barthon és Guerin volt minisztereknek vallomását közli. Cuignet százados azt mondja, hogy a hírszerzőiroda megszerezte egyik külföldi hatalmasság Á. A. nevű tisztviselőjének 1895. január 17-én kelt levelét. Ebben az iratban Casimir-nek lemondására való célzással a levél írója a következőket jegyzi meg: Ami Dreyfust illeti, most már megnyugodtak és végre belátták, hogy korrektül jártam el. Cuignet százados bizonyos fontosságot tulajdonít ennek a levélnek, mert a szóban forgó tisztviselő kémkedéssel foglalkozott és mert egy 1895. júniusában kelt levél, amelyet A. úgy látszik egyik barátjának írt, a következőt tartalmazza: »A ravasz Hanotaux örül annak, hogy a kormányhatóságok demontálnak. A kormányhatóságoknak mindig kell demontálniok.« Cuignet százados előadja azután, hogy A. és Dreyfus között milyen módon jöhetett összeköttetés létre, azután elmondja a titkos dossierben foglalt, Dreyfust terhelő kémkedési eseteket. Cuignet aztán megemlíti azt a körülményt, hogy a hírszerzőiroda

A. tiszviselő elődjénél talált elégetett papírok által szerzett arról tudomást, hogy a lövegek melinittel való töltésének titkát egy idegen hatalmasságnak elárulták. Cuignet hozzá fűzte ehhez, hogy ezek a papírmaradékok a bordereauval bizonyos hasonlatosságot mutattak, amelynek írása nem Dreyfustól származik, de amelyet talán ő lepauszált. Cuignet kijelenti, hogy az összes irodákban, ahol Dreyfust alkalmazták, okmányok eltűnését konstatálták. A tanu azután kiterjeszkedik a dossiernak arra a részére, amely Henry hamisítását. Weyler levelét és B.-nek Á-hoz intézett hiteles levelét tartalmazza, amely utóbbiban a D.-nek olvasott kezdőbetű, úgy látszik, A. betű. Cuignet felfedezte, hogy ebben a levélben egy másik kezdőbetűt kiradiroztak. Cuignet azt hiszi, hogy A. más ügynököket is foglalkoztatott, akik A. A.-nak éppen úgy, mint Dreyfusnak hireket szolgáltatottak és azt hiszi, hogy ennek a levélnek hamisítása Du Patyt terheli. A százados végre kijelenti, hogy akkor is meg lesz győződve Dreyfus bűnösségéről, ha ő nem is szerzője a bordereau-nak és azt mondja, hogy nincs tudomása arról, hogy a bordereauban fősorolt okmányokat tényleg kiszolgáltatták egy idegen hatalmasságnak. A január 21-iki és 26-iki kihallgatásnál Cuignet a titkos dossier néhány okmányát terjesztette a törvényszék elé.

Bartho és Cuerin csak a lapokból szereztek tudomást Dreyfus elfogolásáról. Bartho azt mondja, hogy a rendőrfőnökség iratcsomójából azt látta, hogy Du Paty már néhány évvel azelőtt, hogy a szabadító okmányokat Esterháznak kiszolgáltatta, egy levélnek átadására egy látványos hölgy közvetítését használta fel. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Debreczeni küldöttség a miniszterelnöknél. A debreczeni földbirtokos osztály egy tekintélyes tagokból álló küldöttsége mint Németh Lajos, Nagy Béla, Szentesi, Kéki és Polgár tisztelegtek a miniszterelnöknél Thaly Kálmán és Kola János képviselők vezetése alatt, hogy az ottani mező-rendőrkapitány visszaéléseit felsorolják.

A miniszterelnök szigorú vizsgálatot helyezett kilátásba.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. április hó 25-ik napján tartott vásárban eladott természetű termékek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 8.20—8.50. Kétszeres buza 6.70—7.10. Rozs 6.70—7.—. Arpa 5.50—5.80, Zab 5.30—5.50. Tengeri: 4.40—4.60. Borsó 14.—. Lencse 16.—. Bab 6.50. Köleskása 11.50. Burgonya 2.20. 100 kiló lángliszt 15.—. zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 13.70, barnakenyér liszt 12.50, széna fuvarral 2.20, szalma 2.60 Szalonna 63.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkg alom-szalma —04. 1 köbm. búkkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. öntött gyertya 46.—. Lámpaalaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —44. Pálinka —32. Szilva pálinka —80. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—. szappan 25.—. birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—, Egy hektoliter ó-bor 34.—. uj bor 26.—. mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.90. köles 6.—, repeze —.—, dió 17.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 16.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 10, szalonna 62, sertéshus 52, juh-hus 32, ve-

res hagyma 8, fog-hagyma 28, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 11. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi április 25-ről Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 90 hltr, rozs 250 hltr, árpa 100 hltr. zab 150 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 900 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 65 drb, félhizott 85, sovány 140, süldő 230, malacz 520, hizott marha 6, jármás ökör 250, fejős tehén 230, borju 200, bivaly —, juh és kecske 400, ló 267.

Marha ártáblázat 1899. április 25-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 300—335, egy pár másodrendű jármás ökör 240—290, egy pár harmadrendű jármás ökör 120—220, 1 drb fejős tehén 55—100. 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 65—86. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 10—17, 1 drb. fél éves borju 17—24, 1 drb. egy éves borju 22—34, két éves borju 33—57. 1 drb hizott sertés 44—75, 1 pár fél éves 18—22. 1 pár egy éves sertés 30—46, 1 pár két éves setés 48—74, egy drb igás ló 50—95, 1 pár ökrbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár ló bőr 6—10.

Reich Jenő és Táras

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Hataridők.

Budapest, ápril 26.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.56
Buza októberre	8.19
Uj tengeri	4.43
Rozs őszre	6.64
Zab őszre	5.51
Tengeri augusztusra	—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 26.

Osztr. hitel	371.25
Magyar hitel	390.40
Allamvasut	366.15
Birodalmi márká	58.75

Értéktőzsde.

Budapest, április 26.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	358.10
Magyar hitel	397.50
Allamvasut	365.90
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzalog	249.—
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nyári megőrzésre

elfogadok mindenféle szőrmeárut, uti bundát, kabátot, szőnyeget stb. felelőség mellett.

Kérem a n. é. közönséget, hogy a mi javítani való van a

téli ruhákon

azt a nyár folyamán olcsóbban megjavítom; a javításért ősszel kell fizetni. A kalapraktárt kiárulítom; míg a készlet tart, gyári áron adom.

Tisztelettel

Horváth János,

szücs mester.

Üzlethelyiség Fő-utca, lakás N.-Magyar-utca 332. sz. (saját ház.)

Uj festéküzlet. Kizárólag festékárak.

GALLOVITS M.

Nagyvárad, Nagy-Teleky-u., 532. Saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben Nagy-Teleky-utca 532. szám alatt, egy a mai viszonyoknak megfelelő

festéküzletet

nyitottam. — Üzletemet az e szakmába vágó összes cikkekkel berendeztem; u. m: **porfestékek, olajban tört festékek, butor-, kocs- és padlólakkok, parketfénymáz, bronzok sárga, fehér, vörös és zöldszínekben, továbbá nagyválasztéku piktor és mázó ecsetek, meszelők, surolókefék,** ugyszintén házfedel festéshez igen ajánlatos **karbolineum, vörös, zöld és barna színekben.**

Miután festéktörő gépekkel rendelkezem, olajban tört festékeket és karbolineumot tetszés szerinti színekben bármikor készíthetek és azokat gyári árnál is sokkal olcsóbban árusíthatom.

A midőn a t. vevőközönség pártfogását kérem, bátorkodom megjegyezni, hogy főtörekvésem leendő a n. é. közönség nagyrebecsült megelégedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

GALLOVITS M.

Villanyvilágítás!

SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ.)

NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredévi kiállításon e fürdő a nagy arany érmet nyerte.

☛ Vasut-, távirda- és posta-állomás helyben. ☛

☛ Telefon összeköttetés Nagyváráddal. ☛

Hazánk legrégebb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R⁰ kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű uri- és női tükör-fürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dúsan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzások után visszamaradt fájalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál): különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkór, vérszegénységnél, a női hatású **görvély és angolkórnál**, légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, cukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, táncvigalmak, lawn tennis pálya, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor térszene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad június 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30° ármérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehénészet szállítja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. TERNEK BÉLA.

A fürdő újabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradtságot és költséget, célom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és a sikerdús gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR,
fürdő-bérlő.

Villanyvilágítás.